

D • N
30/6 1949

Ernst Wigforss avgår

Från liberal synpunkt har hr Wigforss, under nära aderton år chef för finansdepartementet, varit en farlig och skadlig minister. Flera av de beslut som den socialdemokratiska regeringen genomdrivit, främst i skattefrågor, har genom hans inflytande fått en sådan skärpa att de på lång sikt framstår som ödesdigra för vår ekonomiska utveckling. Mer än någon annan svensk politiker har han förkunnat teorier om socialisering och därmed givit goda skäl för uppfattningen att den svenska socialdemokratin ytterst syftar till ett förstatligande, som inte bara skulle undergräva vårt välfärd, utan efter hand också den politiska

friheten och därmed själva folkstyrelsen. Hans oförmåga att förstå och erkänna motståndarnas farhågor och kritik är legendarisk; vid intet tillfälle har han förmåtts att vidgå ens att en total socialisering innebär ett problem för friheten. Hans spel med begrepp som frihet och jämlikhet har inte varit mindre oroande därför att resonemangen varit skiftande och inte sällan präglats av en efter läget anpassad dialektik.

Men det skall tillika fastslås att Wigforss sedan årtionden varit inte blott en av de mest betydande, utan också en av de mest sympatiska männen i vårt offentliga liv. Ärligheten i hans

åsikter står utom debatt. Som ett slags reservation har man stundom betonat att Wigforss är taktiker, inte i första rummet i den meningen att han är intresserad av intriger och kombinationer, men väl på så sätt att han lämpar sitt uppträdande efter behovet och medvetet begagnar sin överlägsna debattskicklighet som ett politiskt vapen. Den reservationen är likväl av ringa betydelse — den understryker snarast det faktum att Wigforss med exceptionell förmåga gör bruk av en teknik som alla politiker söker tillägna sig. Viktigare är att framhäva att med ärligheten hos Wigforss inte blott avses att han tror på vad han säger — det är dess bättre intet ovanligt hos våra politiker. Vad som menas är att han har en intensiv tro, att denna tro ständigt och alligenom färgar hans uppträdande, att han lever för en åskådning. Wigforss är en brinnande ande — och det är inte något vanligt i svensk politik.

Vilken är bakgrunden till denna tro, denna intensitet? Det har talats om Wigforss maktlystnad; på den vägen kommer man inte långt, ty beträffande Wigforss är det ovanligt svårt att i viljan att nå en ledande ställning se något annat än vilja att bli i stånd att förverkliga sina idéer. Ett socialt patos, som är mera reflekterat än sentimentalt, är däremot väsentligt. Detta patos fick tidigt sin form av marxistiska teorier. Bakom Wigforss växlande aktionslinjer i striden för socialisering förmärks alltid en förtunnad men likväl verksam marxism; denna inriktning tycks ha givit honom ett slags intellektuell trygghet samtidigt som den fjättrat och snedvridit hans lysande intelligens. Men främst ligger förklaringen i ett stort temperament — på den punkten är Wigforss Brantings och Staaffs arvtagare i svensk politik.

Wigforss har andra egenskaper, som borde göra honom till en förebild för den, som vi hoppas, teoretiskt mindre bundna ungdom som en gång skall överta ledningen av vårt lands politik. Han är som politiker

originell inte därför att han är intelligent, utan därför att han är intellektuell. Han har ännu vid bortåt sjuttio års ålder kvar något av en gymnasists iver och nyfikenhet, han läser och funderar, han är inte färdig, inte riktigt färdig. Gång efter annan har han sagt — med den energi som föds av en upplevd känsla — att det samhälle han drömmer om skall ge människor inte bara välfärd, utan kultur, andliga intressen, ett rikare och värdigare liv. Den tanken är inte originell, den kan sägas vara gemensam för oss alla, men Wigforss hör till dem vilkas hela liv och handlande bestäms av sådana förhoppningar.

Därför bör hr Wigforss vid sin avgång tillönskas inte kraft till nya parlamentariska aktioner i en mindre utsatt ställning, utan tid att arbeta med uppgifter och problem som han hittills mera snuddat vid än fördjupat sig i. Det författarskap om vilket han talat i avskedsintervjuer borde kunna bli en märklig avslutning på en märklig livsgärning.

Juni 8. 3ul.
Fk. 1m.

Baka 27/6 - 6/7